

Wymagania edukacyjne i kryteria oceniania

„Przedsiębiorczość na czasie”

Program nauczania przedmiotu podstawy przedsiębiorczości

(nr dopuszczenia: 427/2012)

Uczniów klas pierwszych Technikum obowiązują wymagania edukacyjne z rozdziałów: 1 i 2 oraz 7 i 8

Uczniów klas drugich Technikum obowiązują wymagania edukacyjne z rozdziałów: 3 - 6

Podręcznika „Przedsiębiorczość na czasie”: K. Garbacik, M. Żmiejkó, Wydawnictwo szkolne PWN

Do nowej podstawy programowej

**Wymagania edukacyjne i kryteria oceniania - przedmiot: podstawy przedsiębiorczości
program: „Przedsiębiorczość na czasie” (nr dopuszczenia: 427/2012)**

1. Obserwuję gospodarkę rynkową

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra
uczeń powinien umieć:	dodatkowo uczeń powinien umieć:	dodatkowo uczeń powinien umieć:	dodatkowo uczeń powinien umieć:
Wyjaśnić pojęcie pieniądza	Opisać cechy oraz funkcje pieniądza	Wyjaśnić na czym polega kreacja pieniądza	
Rozróżnić formy pieniądza		Opisać i rozpoznać narzędzia polityki monetarnej państwa	Analizować wielkość podaży pieniądza
Wymienić cechy oraz funkcje pieniądza	Objasnić funkcjonowanie systemu bankowego w Polsce		Scharakteryzować wpływ polityki monetarnej na życie gospodarcze kraju
Wymienić funkcje banku centralnego			
Omówić obieg okrężny w gospodarce	Omówić podmioty gospodarki	Opisać konsekwencje zerwania relacji pom. podmiotami występującymi w obiegu okrężnym	
Wymienić rodzaje rynków	Wymienić i opisać czynniki produkcji		
Wyjaśnić pojęcia: popyt, podaż, cena równowagi	Wykreślić krzywą popytu i krzywą podaży	Wyjaśnić pojęcie dobra substytucyjne i dobra komplementarne	
Podać treść prawa popytu	Na podstawie krzywych popytu i podaży wyznaczyć cenę równowagi rynkowej		Opisać czynniki wpływające na elastyczność cenową popytu i podaży
Podać treść prawa podaży	Opisać mechanizm ustalania ceny	Analizować konsekwencje braku równowagi na rynku	Zanalizować wpływ zmiany ceny na wielkość utargów

2. Żyję w gospodarstwie domowym

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra
uczeń powinien umieć:	dodatkowo uczeń powinien umieć:	dodatkowo uczeń powinien umieć:	dodatkowo uczeń powinien umieć:
Określać motywy aktywności człowieka	Dokonać trafnej samooceny	Wyznaczać świadomie swoje cele	
Wyjaśnić pojęcie człowiek przedsiębiorczy	Wymienić cechy człowieka przedsiębiorczego	Interpretować krzywą możliwości produkcyjnych	
Wyjaśnić pojęcie potrzeby człowieka	Wymienić poziomy w piramidzie potrzeb Masłowa	Podać przekłady poszczególnych potrzeb	Wykorzystać piramidę potrzeb Masłowa do analizy potrzeb człowieka
Wyjaśnić pojęcia: koszt alternatywny, racjonalny wybór,			
Uzasadnić potrzebę planowania budżetu osobistego i domowego	Zanalizować strukturę wydatków gospodarstw domowych	Zaplanować budżet domowy	
Wskazywać źródła dochodów oraz różne kategorie wydatków	Omówić sposoby równoważenia budżetu domowego	Wykazać związek między wysokością dochodów a strukturą wydatków	
Scharakteryzować podstawowe wydatki gospodarstw domowych		Wskazywać konsekwencje nieracjonalnego gospodarowania budżetem domowym	Podać przykłady racjonalnego zarządzania budżetem
Wyjaśnić znaczenie oszczędności w gospodarce	Obliczyć dochód z lokaty terminowej (z kapitalizacją oraz bez)	Dokonać wyboru oraz uzasadnić wybór oferty lokaty terminowej oraz rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowego)	Oszacować zysk i ryzyko planowanej inwestycji
Wymienić formy oszczędzania	Dokonać porównania ofert lokat terminowych	Oszacować koszty kredytu	
Wskazać sposoby inwestowania	Wymienić rodzaje kredytów	Porównać oferty kredytowe	
Określić na czym polega ryzyko danej inwestycji	Opisać przykładowe kredyty konsumenckie	Dokonać wyboru oraz uzasadnić wybór oferty kredytowej	
Wskazać wady i zalety korzystania		Określić czynniki wpływające na decyzję	

z kredytu		o przyznaniu kredytu	
Wymienić rodzaje giełd	Wskazać różne formy inwestowania	Opisać zasady składania zleceń kupna - sprzedaży na Giełdzie Papierów Wartościowych	Przeprowadzić analizę zysku i ryzyka związanego z inwestowaniem na giełdzie
Wyjaśnić funkcje giełdy w gospodarce	Odczytywać informacje zawarte w tabelach giełdowych	Wymienić i opisać podstawowe indeksy giełdowe	Porównać systemy notowań na giełdzie
Wyjaśnić pojęcia: akcja, giełda, dywidenda, kurs akcji, rynek pierwotny, rynek wtórny	Scharakteryzować rodzaje akcji	Opisać zasady bezpiecznego inwestowania na giełdzie	Złożyć zlecenie kupna - sprzedaży na Giełdzie Papierów Wartościowych
Wymienić rodzaje akcji	Wskazać zasady bezpiecznego inwestowania na giełdzie		
Wyjaśnić pojęcie funduszy inwestycyjnych	Wymienić rodzaje funduszy inwestycyjnych	Omówić cel inwestycyjny	
Wyjaśnić kim jest konsument	Uzasadnić potrzebę ochrony konsumenta	Rozróżniać strategie reklamowe	Analizować swoje zachowanie w sytuacjach konfliktowych
Wymienić prawa konsumenta		Wskazać procedury związane z egzekwowaniem praw konsumenckich	
Wymienić instytucje wspomagające ochronę konsumenta w RP	Identyfikować zachowania bierne, asertywne i agresywne		
Wymienić rodzaje ubezpieczeń	Scharakteryzować poszczególne rodzaje ubezpieczeń	Oszacować wysokość stawki ubezpieczeniowej	Dokonać wyboru optymalnej dla siebie formy ubezpieczenia
Wyjaśnić sens ubezpieczeń majątkowych, zdrowotnych i komunikacyjnych	Zanalizować podstawowe dane zawarte w polisie ubezpieczeniowej	Wskazać kryteria do analizy oferty firm ubezpieczeniowych	Stosować kryteria do analizy oferty form ubezpieczeniowych
Wyjaśnić ekonomiczny sens ubezpieczeń emerytalnych	Uzasadnić konieczność ponoszenia odpowiedzialności za swoje warunki życia na emeryturze	Scharakteryzować podstawy systemu emerytalnego w Polsce	

7. Rola państwa

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra
uczeń powinien umieć:	dodatkowo uczeń powinien umieć:	dodatkowo uczeń powinien umieć:	dodatkowo uczeń powinien umieć:
Określić rolę państwa w gospodarce		Wskazać i scharakteryzować ograniczenia w możliwości realizacji celów państwa	Uzasadnić pozytywne i negatywne konsekwencje wpływania państwa na gospodarkę
Wymienić funkcje państwa w gospodarce	Wymienić gospodarcze cele państwa w warunkach gospodarki rynkowej	Wskazywać, w jakim stopniu decyzje jednostki, a nie decyzje państwa, wpływają na jej losy.	
Wyjaśnić pojęcia: budżet państwa, budżet samorządowy, deficyt budżetowy oraz dług publiczny	Określić źródła dochodów państwa	Wskazać sposoby finansowania deficytu budżetowego	Wskazać konsekwencje występowania deficytu budżetowego i długu publicznego dla gospodarki
	Wymienić podstawowe kategorie wydatków państwa	Opisać i rozpoznać narzędzia polityki fiskalnej państwa oraz ich wpływ na życie gospodarcze w kraju	Wskazać możliwości korzystania z funduszy strukturalnych
Wyjaśnić na czym polega inflacja	Wyjaśnić wpływ inflacji na gospodarkę		Analizować dane dot. stopy inflacji
Wymienić rodzaje inflacji			
Wyjaśnić pojęcie wzrostu gospodarczego			Na podstawie mierników wzrostu gospodarczego wskazać konsekwencje takiego wzrostu
Wymienić podstawowe mierniki wzrostu gospodarczego	Scharakteryzować mierniki wzrostu gospodarczego: PKB, PNB, PNN,	Wyjaśnić różnicę między dochodem realnym i nominalnym	
Wymienić czynniki sprzyjające wzrostowi gospodarczemu	Porównać ich wartości dla różnych państw	Obliczyć PKB, PNB, PNN na podstawie danych liczbowych	Oceń wzrost gospodarczy w wybranych krajach
Wyjaśnić pojęcie cyklu koniunkturalnego	Wymienić fazy cyklu koniunkturalnego		

8. Dostrzegam światowe tendencje gospodarcze

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra
uczeń powinien umieć:	dodatkowo uczeń powinien umieć:	dodatkowo uczeń powinien umieć:	dodatkowo uczeń powinien umieć:
Nazywać systemy ekonomiczne	Opisać na czym polega transformacja systemowa w Polsce	Określić przyczyny transformacji systemowej w Polsce	Przedstawić, jakie są korzyści i koszty przekształceń systemowych w Polsce
Identyfikować systemy ekonomiczne	Określać korzyści i wymagania, jakie stwarza gospodarka rynkowa	Wyjaśnić jaki wpływ na efektywność gospodarowania ma system ekonomiczny	Porównać systemy ekonomiczne wybranych krajów
Scharakteryzować systemy ekonomiczne	Wymienić filary gospodarki rynkowej	Wymienić i omówić rodzaje konkurencji	Wskazać wady i zalety poznanych systemów ekonomicznych
Wyjaśnić pojęcia: eksport, import	Wskazać korzyści i zagrożenia wynikające ze współpracy międzynarodowej	Wyjaśnić zasady kształtowania kursu walutowego	
Wyjaśnić pojęcie globalizacji gospodarki	Wskazać przyczyny i konsekwencje ograniczeń w handlu międzynarodowym	Wyjaśnić pojęcia: offshoring i outsourcing	
Wskazać konsekwencje globalizacji gospodarki	Wskazać korzyści i zagrożenia wynikające z globalizacji		Przedstawić zasady funkcjonowania międzynarodowych instytucji finansowych

Ocenę **celującą** otrzymuje uczeń, który:

- posiadał wiedzę i umiejętności wykraczające poza program nauczania przedmiotu;
- twórczo rozwija swoje uzdolnienia;
- biegło posługuje się zdobytymi wiadomościami w rozwiązywaniu problemów teoretycznych i praktycznych, proponuje rozwiązania nietypowe, rozwiązuje zadania wykraczające poza program nauczania;
- osiąga sukcesy w konkursach i olimpiadach przedmiotowych lub posiada inne porównywalne osiągnięcia.

Aktywny udział ucznia w projektach edukacyjnych, przedsięwzięciach, olimpiadach i konkursach może stanowić podstawę do podwyższenia oceny semestralnej/końcoworocznej.

Kryteria oceniania

Podstawy przedsiębiorczości to przedmiot, w którego toku nauczania szczególny nacisk położony jest na samodzielność, logiczne wnioskowanie, działania ucznia i przejawianą przez niego aktywność. Dlatego istotne jest, aby podczas oceny brać pod uwagę nie tylko wiadomości zdobyte przez młodzież, ale przede wszystkim przedsiębiorcze zachowania. Uwzględnienie tych przesłanek spowoduje, że ocena stanie się nie tylko instrumentem diagnozy i kontroli osiągnięć, ale zmotywuje uczniów, zachęcając ich do podejmowania przedsiębiorczych działań oraz rozwoju intelektualnego.

Tabela przedstawia kategorie oceny osiągnięć ucznia oraz formy ich sprawdzania.

Przedmiot oceny	Forma
Wiadomości ucznia	Sprawdzian*
	Kartkówka (materiał z 3 ostatnich lekcji)*
	Odpowiedź ustna (materiał z 3 ostatnich lekcji)
	Ćwiczenia wykonywane na lekcji
	Praca domowa
	Aktywność na lekcji (za 4 plusy ocena bdb,)
Umiejętności poszukiwania wiadomości	Ukończenie kursów e-learningowych potwierdzone dyplomem
	Przygotowanie prezentacji na zadany temat
	Referat
Umiejętności praktycznego działania	Prace i ćwiczenia wykonywane w grupie
	Udział w konkursach**
	Uczestnictwo w zajęciach pozalekcyjnych (koło przedsiębiorczości, młodzieżowe miniprzedsiębiorstwo)
	Studium przypadku
Umiejętności komunikowania się	Przygotowanie CV
	Przygotowanie listu motywacyjnego
	autoprezentacja
Postawy przedsiębiorcze	Inicjowanie działań o charakterze przedsiębiorczym
	Udział w Dniu Przedsiębiorczości
	Praca w wolontariacie
Ocena semestralna	W przypadku wystawiania oceny końcorocznej

* sprawdzian oraz kartkówka mogą mieć formę: pytania testowe; wstawianie brakujących słów w tekście; zadania do wykonania; analiza załączonych

materiałów: wykresów, tabel, schematów i rysunków, charakterystyka opisowa wyznaczonych zagadnień.

**** Przykładowe konkursy**

- SIGG (Szkolna Internetowa Gra Giełdowa)
- Olimpiada Finansowa
- Tydzień Dla Oszczędzania - Konkurs na reportaże

A. Kryteria oceniania odpowiedzi ustnych:

1. Trafność ujęcia tematu.
2. Stopień wyczerpania tematu.
3. Stopień poprawności merytorycznej.
4. Stopień opanowania i zastosowania umiejętności (posługiwanie się odpowiednim słownictwem i terminologią, wnioskowanie, uzasadnianie wypowiedzi itp.).
5. Spójność, komunikatywność i logiczność, wypowiedzi.

B. Kryteria oceniania odpowiedzi pisemnych:

1. Obowiązują wszystkie kryteria jak w odpowiedzi ustnej.
2. Dla sprawdzianów w formie opisowej, ocenie podlega również konstrukcja wypowiedzi i szata graficzna.
3. W zadaniach graficznych (prezentacja na diagramach, rysunkach itp.) ocenie podlega umiejętność doboru odpowiedniej metody prezentacji zjawisk oraz przejrzystość rysunku.
4. W zadaniach ekonomiczno - matematycznych wymagany jest zapis kolejnych etapów obliczeń.

Aktywny udział ucznia w projektach edukacyjnych, przedsięwzięciach, olimpiadach i konkursach może stanowić podstawę do podwyższenia o jeden stopień oceny semestralnej/końcoworocznej.

opracowała: mgr Ewa Wróbel